

ให้ “หญิง” ถอดเสื้อผ้าตรวจร่างกาย ...
วิธีการที่มีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ !!

โดย นายปกครอง

การตรวจร่างกาย ตรวจสอบสภาพจิต ตรวจสอบขนาดรูปร่าง ลักษณะความสมบูรณ์ของร่างกาย ตลอดจน การตรวจโรค ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งในการสอบคัดเลือกเพื่อการศึกษาต่อในหลาย ๆ อาชีพ

ดังคดีปกครองที่นำมาเล่าเป็นอุทาหรณ์ในวันนี้

เป็นการสอบเพื่อเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ (หญิง) โดยผู้สอบผ่านข้อเขียนต้องเข้ารับการตรวจร่างกาย ซึ่งต้องถอดเสื้อผ้าออกทั้งหมดเพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้ตรวจกับแพทย์ทันทีเมื่อถึงคิว ของตนและยืนเข้าแถวรออยู่ที่ประตูห้องตรวจ ซึ่งในขณะนั้นมีกรรมการคุมสอบและผู้รับการตรวจคนอื่นอยู่ด้วย โดยแต่ละรอบมีผู้เข้ารับการตรวจจำนวน ๕-๑๐ คน

ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการสอบคัดเลือกโดยไม่ผ่านการตรวจร่างกายเพราะมีสายตาคิดปกติ เห็นว่า กฎ ระเบียบในการตรวจร่างกายขัดต่อสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสังคมอันดีงาม ทำให้ได้รับความเสียหาย อับอาย กระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจเป็นอย่างมาก

จึงฟ้องศาลปกครองขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการตรวจร่างกายของผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องกระทำเท่าที่จำเป็น เพื่อการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ โดยคำนึงถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งต้องได้รับความคุ้มครอง และต้องมีผลเป็นการจำกัดหรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองเท่าที่จำเป็น การที่คณะกรรมการใช้วิธีการตรวจร่างกายโดยการจับชุด ให้ผู้เข้ารับการตรวจร่างกายเข้าตรวจร่างกายพร้อมกันหลายคนโดยแต่ละคนต้องถอดเสื้อผ้าออกจากตัว และถือไว้ในลักษณะพร้อมตรวจร่างกายเมื่อพบแพทย์ จึงเป็นวิธีการเข้าตรวจร่างกายที่ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ กับผู้เข้ารับการตรวจร่างกายที่เป็นเพศหญิง เพราะก่อให้เกิดภาพที่ไม่สมควรและอาจเป็นการล่วงละเมิด ต่อสิทธิส่วนตัวเกินจำเป็น

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงใจกระทำต่อผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความเสียหายต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือกระทบ ต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีหรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยประเด็นนี้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดวิธีการตรวจร่างกายเพื่อกระชับเวลา ให้ทันต่อการตรวจให้เสร็จในแต่ละวัน และการตรวจร่างกายเป็นไปเพื่อการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้ที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ แต่ผลเสียหายของผู้ฟ้องคดีได้รับความคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวิธีการจัดการตรวจร่างกายเช่นนี้ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการ หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการให้กระทำได้ ประกอบกับพฤติการณ์แห่งการกระทำเห็นได้ว่า ขาดความระมัดระวัง และขาดมาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ผู้เข้ารับการตรวจร่างกาย ในการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจร่างกายฯ มีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี เกินความจำเป็นอันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๑๓/๒๕๖๑)

ในรัฐเสรีประชาธิปไตย “สิทธิและเสรีภาพของประชาชน” มีความสำคัญที่สุด ฝ่ายปกครอง ไม่อาจใช้อำนาจล่วงละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็น หรือไม่อาจใช้อำนาจตามอำเภอใจ แต่ต้องใช้อำนาจภายใต้หลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหลักความชอบ

ด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง การที่รัฐใช้อำนาจลงละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็นทำให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อบุคคลใด รัฐย่อมต้องรับผิดชอบในการกระทำละเมิดนั้น (ปรัชาคดีปกครอง ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
